

FRAMTIDSPERSPEKTIVER FOR DEN KRISTNE KIRKES VERDENSMISJON

av

EINAR AMDAHL

Nedenfor gjengis hovedmomentene i foredrag holdt ved den nordiske misjonskonferansen i Helsingfors 28.—31. august 1958 under tittel: «Kristendomens framtid i siffrornas belysning». Sammen med forkortning gis en mer detaljert behandling av misjonsstatistikken.

Det er viktig at vi gjør oss klar over de motiver som driver oss til å undersøke misjonsstatistikken og overveie framtidsperspektivene for misjonen. Rent menneskelige motiver, som er fremmed for den kristne tro, gjør seg lett gjeldende. Det er umulig å rense helt ut disse motiver. Det menneskelige vil alltid være med i den kristne kirke. Men gjennom besinnelse skal vi få hjelp til å holde nede de menneskelige motiver for at det rette kristelige motiv kan bli det bestemmende.

I den protestantiske misjons første periode ble ofte nevnt som et viktig motiv (ved siden av andre) at misjonen er med å gi folkene i Afrika og Asia del i Vestens kristelige sivilisasjon. Siden den tid er det imidlertid blitt klart at Vestens sivilisasjon ikke uten videre er kristen. Et annet motiv som ble nevnt før den første verdenskrig, og som spilte atskillig rolle, var håpet om at kristendommens framgang sammen med framgangen for Vestens sivilisasjon ville påvirke og passifisere verden. I dag er disse forhåpninger helt knust. Et tredje menneskelig motiv som utvilsomt forekommer i det stille, er rent menneskelig prestisje for min religion — den kristne.

Det kristelige motiv for å vurdere kristendommens stilling kommer utelukkende fra Jesus Kristus som verdens frelser og

herre og det oppdrag han har gitt sin kirke: Å forkynne hans frelse for alle folkeslag. Dette er klart formulert av Jesus selv og av hans apostler. Jesus Kristus har utført et grunnleggende frelsesverk derved at han som menneskeslektens representant trådte fram for den hellige Gud og tok inn over seg Guds dom og straff for slektens opprør mot Gud. Denne fullførte frelse skal forkynnes for alle folkeslag. Dette oppdrag har kirken fått. Dette er det eneste grunnlag og motiv for en undersøkelse av kristendommens stilling i verden i dag.

Tar vi for oss statistikken, møter vi store vansker. Det er umulig å nå fram til nøyaktige tall, enten det gjelder folketallet på jorden eller medlemskapet i den kristne kirke. Nøyaktig statistikk er det umulig å føre for de fleste folk i verden. Noen eksempler viser dette. Folketallet i China ble i 1939 angitt til ca. 490 millioner. Den nyeste statistikk angir fra 583 til 625 millioner. For Afrika ble folketallet i 1939 angitt til 158 millioner. I dag settes det til 214—227 millioner. Forskjellen for disse to områder så vel som for mange andre skyldes ikke bare veksten i folketallet, men vel så meget at nøyaktig telling ikke kan foregå. Man må foreta vurdering. Hvor omhyggelig denne blir utført, vil den alltid bli omtrentlig.

En lignende usikkerhet møter vi i statistikken over antall kristne i verden. I begynnelsen av dette århundre regnet man ca. 34 % av jordens befolkning for kristne. I dag regner man ofte 28—29 %. Altså er antallet kristne gått prosentvis ned selv om tallet er vokset. Den nyeste statistikk er meget mot- sigende. Det vil fremgå av følgende fire statistiske oppgaver:

World Christian Handbook 1959:

Folketallet 2057 millioner, kristne 692 millioner = 33,66 %.

Benson Y. Landis: Yearbook of American Churches 1958:

Folketallet 2655 millioner, kristne 885 millioner = 33 $\frac{1}{3}$ %.

Abbé Andrien Bouffard: Perspectives sur le Monde 1957:

Folketallet 2691 millioner, kristne 935 millioner = 34,7 %.

World Christian Handbook 1957:

Folketallet 2691 millioner, kristne 775 millioner = 28,8 %.
(Side 5.)

(Anm. oppgaven side 170 er feil. Antallet kristne i Amerika er angitt til 198 millioner, men statistikken side 109—150 tilsammen gir 258 millioner.)

Ser vi på statistikkene viser de tre første at antallet kristne prosentvis er det samme i dag som for 50 år siden. Men dette er utvilsomt ikke riktig. Ja, man har god grunn til å spørre om ikke til og med statistikken i *World Christian Handbook 1957* er i det høyeste laget. For Latin-Amerikas vedkommende regner den katolske kirke med nesten hele befolkningen. Dette holder imidlertid ikke stikk. Dernest kommer spørsmålet om antall kristne i den kommunistiske del av Europa. Utvilsomt må i det siste tilfelle både antallet kristne og prosenten av befolkningen reduseres ganske vesentlig i forhold til situasjonen før kommunismen tok makten.

(Det er ikke nødvendig og heller ikke mulig å drøfte spørsmålet om forholdet mellom antall troende kristne og antall navnkristne. Dette forhold har alltid eksistert. Når vi statistisk spør etter antall kristne, kan vi bare holde oss til statistikken.)

I den ikke kristne del av verden er kristendommens framtidsutsikter helt forskjellig i Asia og Afrika. I Asia regner man med 44—47 millioner kristne. Dette er omtrent 3 % av befolkningen, som i det nye leksikonet FOKUS oppgis til ca. 1530 millioner, medregnet Sovjetunionens asiatiske område. Tilveksten i folketallet er i Asia stor og voksende, prosentvis større enn tilveksten på kristne. For tiden er altså statistisk sett kristendommen på tilbakegang i Asia.

I den sørlige del av Afrika, dvs. Afrika sør for den arabiske verden, er kristendommen gått sterkt fram. I 1912 ble antallet sorte kristne i Afrika sør for Sahara anslått til 1.300.000. Ifølge statistikken er antallet fordoblet i løpet av 12 år og anslås i dag til ca. 24.000.000, hvortil kommer ca. 6.000.000 hvite kristne. Dr. Landis statistikk har følgende tall: Afrika sør for den arabiske

verden 30,3 millioner kristne = 18 % av befolkningen. (I den arabiske del av Afrika 2,3 millioner kristne = ca 4 %.) Hvis framgangen i den sørlige del av Afrika fortsetter som hittil, vil dette område være kristnet innen utgangen av dette århundre. Imidlertid gjør vi vel i å være mindre optimistisk. I alltid høyere grad påvirkes negerbefolkningen i Afrika på to motsatte måter fra de hvites side. På den ene side har vi de kristne som lar sitt forhold til de sorte og fargede bestemmes av Guds ord. På den annen side har vi de hvite, som også kaller seg kristne, men som hevder rasediskriminering. Denne har fått sitt mest markante utslag i apartheid-politikken. Nasjonalismen griper sterkt om seg blant de sorte og fargede i Afrika. Det er fare for at den også i Afrika vil vende seg mot kristendommen og den kristne kirke. I så fall kan vi oppleve i det minste stillstand for kristendommen eller endog et sterkt tilbakeslag. Måtte dette ikke skje!

De økonomiske forhold har gjennomgått stor forandring siden 1938. Over hele verden har det funnet sted stor inflasjon. Prisene på levnedsmidler etc. er steget sterkt, i visse deler særdeles meget. I Østen (Japan, Filippinene, Indo-China, de malayiske stater) er prisnivået omtrent fire ganger så høyt som i 1938. Omtrent samme stigning har funnet sted flere steder i Afrika. Aller sterkest er stigningen på Madagaskar og i Kame-run — ca. 24 ganger så meget som i 1938.

Sammen med prisstigningen har inflasjonen i Europa og Amerika siden den annen verdenskrig begynte, virket ugunstig for misjonsarbeidets økonomi. En rekke valutaer i Europa er nedskrevet, framfor alt franken. I 1938 var kursen kr. 11,50 pr. 100 fr. I den senere tid er den offisielle kurs 3,40 for kolonifrank og 1,70 for pariserfrank. For misjonsselskapene i Europa betyr prisstigningen og devalueringen en stor økning av utgiftene. For misjonsarbeid fra De forente stater og Canada er stillingen gunstigere. Til tross for stor stigning i gavene til misjonsarbeidet er likevel deres økonomiske stilling i dag ugunstigere enn før siste verdenskrig.

Inntil siste verdenskrig kunne misjonen tale om åpne dører

og dører som ville bli åpnet. I dag må den tale om lukkede dører og dører som kan bli lukket. Den kinesiske nasjon med sine ca. 600 millioner er lukket for misjon fra Europa og Amerika. De kristne i China er under sterkt åndelig press. Dørene kan bli stengt i de områder hvor misjonen fra Europa og Amerika betraktes som en fare for den nasjonale selvstendighet og for den stedlige religion. Dette er tilfelle i Indonesia, Burma, India og i de områder hvor islam har makten. Misjonen og den kristne kirke stemples som Vestens religion som ikke passer for folkene i Afrika og Asia. Den anklages for å være redskap for Vestens imperialisme. Hvor store vanskene vil bli for misjonen, er det umulig å si på forhånd, men utsiktene er alvorlige. Visstnok har de statssamfunn i Afrika og Asia som er medlemmer av De forente nasjoner, godkjent religionsfrihetsprinsippet, men innenfor denne rammen lar det seg gjøre å foreta begrensning av innsatsen fra misjonens side.

Denne voksende motstand mot den kristne kirke og dens misjon er båret fram i fellesskap av nasjonalismen og fornyelsen av de store religioner. Det er i årene etter første verdenskrig at nasjonalismen er blitt en samfunnsskapende faktor av første rang. Sterkest har den gjort seg gjeldende i Østen. Dens innflytelse er i rask vekst også i Afrika. Den har ganske visst ennå bare tilslutning av et mindretall i hver nasjon, men dette mindretall er de ledende i hvert folk og blir de bestemmende for folkets framtid. Nasjonalismens grunnleggende idé og mål er klart uttrykt i en samtale den amerikanske journalist James A. Michener i begynnelsen av 1951 hadde i Bangkok. En inder sa: «Det vi sier, min venn, er at vi i Asia ønsker frihet. Frihet til å gjøre tingene på vår måte. Uten hensyn til hvor god, vis eller rik den hvite mann kan være, ønsker vi ikke lenger instruksjoner fra ham. Vi har hatt hans velvillige hjelp i 300 år, og det har ikke brakt oss noe sted. Absolutt ikke noe sted.»

Michener: «Men likevel er dere villige til å ta imot undervisning fra Russland?»

En burmaneser: «Nei, vi ønsker ikke det heller. Vi ønsker å få være alene.» (James A. Michener: *The Voice of Asia*. Side 202.)

Nasjonalismens ledere ser seg stillet overfor veldige oppgaver. Folkets levestandard skal heves, de hygieniske forhold bedres. Denne oppgaven vil de binde an med ved egne krefter. Nasjonalismen blir en ideologi som setter folket i bevegelse. Samtidig søkes åndsmakt i de livsformer og den religion som hittil har vært bestemmende. Nasjonalismen er i seg selv noe av en religion og samarbeider med den åndelige forkynnelse i religionene.

Det er i årene etter den første verdenskrig at tre av de store religioner har undergått en renessanse: islam, buddhismen og visse retninger innen hinduismen. De er våknet opp av sin sløvhed og konservatisme. De kjenner seg utfordret av det kristne budskap, særlig av den kristne kirkes sosiale arbeid gjennom skoler, sykehus, spedalskehjem, hjelp til vanføre, åndssvake osv. Denne religiøse renessanse arbeider for to formål. På den ene side skal religionen styrkes og aktiviseres, så den får stadig større betydning innenfor det folk den rår over. På den annen side skal den søke å erobre verden. Bemerkbareverdige er særlig islams framgang i Vest-Afrika og over Sahara til områdene sør for denne. I Europa og Amerika har både islam og om enn i mindre grad buddhismen hatt framgang. På den annen side søker de å styrke sin innflytelse i de land hvor de har hatt makten i århundrer.

Det synes hevet over enhver tvil at åndskampen mellom det kristne budskap på den ene side og nasjonalismen sammen med vedkommende store religioner på den annen side vil bli stadig mer intens.

I de siste 40 år har det kristne budskap stått overfor en ny religiøs motstand: kommunismen. Dens ledende talsmenn hevder at den ikke er religion, men ren vitenskapelig sannhet, at denne sannhet er det virkelig frigjørende for mennesket over alt, og at alle religioner er gift for folket. Faktisk er kommunismen religion. Den forkynner en absolutt verdi for mennesket — økonomisk framgang. En gang vil all økonomisk nød være fjernet og dermed også all sykdom. For å nå dette mål, må det kommunistiske parti bruke alle midler, også vold og makt. «Alt

som fremmer kommunismen er rett, alt som hindrer og skader den er urett,» har Lenin en gang uttalt. De kristne gjør vel i å bli klar over den betagende makt det kommunistiske budskap har, og særlig overfor to grupper mennesker. Den ene gruppe er de som lever i økonomisk og hygienisk nød og av kommunismen får løfte på utfrielse av nøden. Den andre gruppen er idealistene i Vesten som er utilfreds med alt i de demokratiske samfunn og gripes av kommunismens budskap om framtidig opphør av all nød og elendighet.

Også i Vesten, dvs. i det vestlige Europa og Amerika, står det kristne budskap i en stadig voksende åndskamp. Sekularismen har fremdeles stor makt over sinnene. Dens mål er å nå fram til høyere levestandard. Sekularismen er en åndelig syre som oppløser all religion. I de siste år merkes i Vesten en ny åndskamp som forresten ikke er ny, men som nå gjør seg gjeldende med fornyet styrke. Det er en kristelig farget almenreligiøsitet. Den krever at kristendommen skal være tolerant, alle «dogmer» er skadelige. Hva «dogme» er, defineres ikke, men det er alt som den almen-religiøse opinion ikke kan godta. Denne almen-religiøsitet utfyller det tomrom sekularismen har etterlatt seg. Den har energiske forbundsfeller i den religiøse filosofi, særlig innenfor hinduismen, som hevder at alle religioner i grunnen vil det samme, derfor skal det vises toleranse. Misjon er en utilbørighet.

Den åndelige kamp mot kristendommen som i dag merkes sterkere enn noen gang før, er forutsagt av Jesus. Han er ikke kommet for å gi fred, men strid. (Luk. 12, 49-53, Matt. 10, 34-39.) Jesus forkynte strid innenfor familien. Den sprer seg til folkesamfunnet, ja til hele menneskeslekten. Det er naturlig at sannhetens åndsmakt i det kristne budskap møter skarp motstand fra den gudfiendtlige åndsmakt i mennesket.

Det er umulig å forutsi nøyaktig hvordan misjonens framtid blir. Vi gjør vel i å legge merke til tegnene i dag og se hvilken retning de viser. Der er flere muligheter. Hovedsakelig kan vi regne med tre forskjellige: 1) Kristendommen vil møte stadig større vansker i det ytre og sterk, åndelig motstand. Den blir

reduisert og svekket åndelig. 2) På tross av vanskene vil den vinne framgang således at kristendommen blir den religion som preger hele verden. 3) Tallmessig blir kristendommen stadig svakere, og misjonen hemmet på alle mulige måter. Men de kristne idealer setter stadig sterkere preg både på de øvrige store religioner og på kulturen i verden.

Vender vi oss til Det nye testamente, finner vi støtte for de to første alternativer. Jesus har flere ganger uttalt at hans rike vil omfatte få, Luk. 18, 8: «Men når Menneskesønnen kommer, mon han da vil finne troen på jorden?» På den annen side er det uttalelser om evangeliets seiersgang over hele jorden. Disse kan tydes derhen at kristendommen skal gå fram til å bli den bestemmende religion.

Det tredje alternativ får støtte av forholdene i dag. Idéer og idealer i det kristne budskap virker som en surdeig der gjennomtrenger alt. Det er tale om idéer og idealer i det kristne budskap, ikke om Jesus Kristus selv. De kristnes antall går samtidig tilbake.

Fire kontinenter synes å bli overveiende kristnet: Vest-Europa, Amerika, den sørlige del av Afrika og Oseania. På den annen side blir hele det asiatiske kontinent pluss den arabiske del av Afrika ikke-kristent. I dag teller de siste områder 1580—1600 millioner mennesker, 60 % av jordens befolkning. Hertil må sannsynligvis regnes den større del av det kommunistiske Øst-Europa, ca. 100 millioner. I alt 1700 millioner ikke-kristne, 64 % av jordens befolkning. Det er innenfor dette område at tilveksten i befolkningen er størst.

Verdenssituasjonen kaller intenst den kristne kirke til å være misjon, dvs. forkynne Jesus Kristus som frelser og herre for alle. Oppgaven og ansvaret hviler ikke bare på de misjonerende kirker hittil — kirkene i Vesten. Den hviler i stadig stigende grad på kirkene i Afrika og Asia. Det er områder, f. eks. China, og langt på vei også India, hvor den stedlige kirke er alene om ansvaret. Under nasjonalismens anklage mot misjonen fra Vesten, kan den stedlige kirke få voksende betydning som evangeliets forkynner. Den kristne kirke må se nøkternt på verdens-

situasjonen. Vansker, kamp og lidelse inntil døden skal ikke føre til mismot. Saken ligger i Jesu Kristi hånd. Han er det faste holdepunkt. Vår tro på ham er seieren over verden, er fasthet og ro under vanskene. Den kristne kirke må ikke inngå kompromiss, det være seg med andre religioner, med kommunismen, nasjonalismen eller nye åndsstrømninger i kommende tider. I vårt liv og i vår forkynnelse må vi la Jesus Kristus være frelser og herre. Vårt faste holdepunkt er Jesu ord, Matt. 24, 14: «Dette evangelium om riket skal forkynnes for alle folkeslag til et vitnesbyrd, og så skal enden komme.»

«Til et vitnesbyrd» sier oss iallfall at ikke hvert menneske skal bli kristent. Ja, det er ikke engang sikkert at hvert enkelt menneske skal få høre budskapet på en slik måte at det tar personlig standpunkt. Det forekommer i historien kollektiv stillingstaken, dvs. at opinionen i en samfunnsgruppe, større eller mindre, bestemmer individene for eller imot det kristne budskap. Vi kan iallfall med sikkerhet si at det mål Jesus har satt for evangeliets forkynnelse og den nåværende verdensordning ikke er nådd i dag. Vi er av ham kalt til trofast og uforferdet å forkynne evangeliet om riket for alle folkeslag til et vitnesbyrd.